

Nr 643

Av herr von Friesen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till brottsbalk.

(Lika lydande med motion nr 540 i Första kammaren)

I 31 kap. 3 § stadgas att den som begått brottslig gärning utan att ha handlat under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller med sinnessjukdom jämställt tillstånd kan erhålla vård å sinnessjukhus i stället för straff, om särskilda skäl därtill föreligga.

I remissförfarandet har ovanstående passus i paragrafen utsatts för kritik. Bland rättspsykiaterna framhölls risken för att man härigenom kunde uppamma reaktiva psykiska sjukdomar eller aggravera förefintliga besvär hos dem som finna vård å sinnessjukhus mindre nedsättande för deras rykte än frihetsstraff. Visserligen är det bland majoriteten av de psykiskt abnorma brottslingarna en benägenhet att föredraga det tidsbestämda frihetsstraffet i stället för icke tidsbestämd vård å mentalsjukhus. När det gäller brottslingar tillhörande socialgrupp I är dock ofta situationen en annan. Inom försäkringsmedicinen är det ju sedan länge känt vilka mekanismer som kunna sättas igång då individen vet med sig att vissa fördelar kunna uppnås genom uppkomsten av psykiska rubbningar. Det rör sig här mera sällan ingalunda om ren simulation, oftast är vederbörande icke helt medveten om den psykiska mekanismen.

Rådhusrätten i Stockholm har också anfört betänkligheter mot förslaget. Man menar att utskrivningen från mentalsjukhusen icke alltid ger tillräckliga garantier för ett ur samhällsskyddssynpunkt effektivt omhändertagande av den dömde.

Justitieministern är själv mycket tveksam och anser att de uttalade farhågorna ej böra underskattas men har ändå låtit paragrafen kvarstå oförändrad.

I regel kunna psykiska sjukdomstillstånd av den art, det här kan bli fråga om, överföras till fångvårdens egna psykiatriska avdelningar. Vissa fall —svårare psykoser t. ex. — kunna kräva vård å mentalsjukhusen på samma sätt som gäller andra sjukdomsfall bland kriminellt icke belastade personer. I sådana fall avräknas sjukhustiden i regel från strafftiden.

Erfarenheten visar att de fall då ett övervägande som det nämnda kan tänkas ifrågakomma är sällsynta. Det är nämligen ovanligt att en tilltalad, som icke varit sinnessjuk, sinnesslö eller därmed jämställd vid brottets

begående, träffas av ett sådant tillstånd av icke reaktiv art att det kan hänföras till någon av de nämnda grupperna.

Övervägande skäl tala för att ett medgivande ej bör göras. Justitieministerns uttalande att så får ske, allenast om särskilda skäl äro för handen, synes ej tillräckligt.

Med stöd av vad här anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av 31 kap. 3 § brottsbalken beslutar att den mening som börjar med orden »Om gärningen...» och slutar »äro därtill», utgår.

Stockholm den 13 februari 1962

Bertil von Friesen